

Sykepleien

FAGUTVIKLING

Bachelorstudenter trener på å utvikle og lede realistiske simuleringsøvelser

Oslomet tilbyr et eget emne der studentene får verdifull erfaring som fasilitator i simulering. De melder om bedre ferdigheter i kommunikasjon, ledelse og teamarbeid.

Marko Stojiljkovic

Universitetslektor

Fakultet for helsevitenskap, Oslomet – storbyuniversitetet

Janne Bakke

Universitetslærer

Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid, Oslomet – storbyuniversitetet, kampus Kjeller

Kristine Haddeland

Førsteamanuensis

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap, Universitetet i Agder

Simulering

Undervisning

Sykepleierutdanning

Sykepleien 2025;113(99370):e-99370

DOI: [10.4220/Sykepleiens.2025.99370](https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2025.99370)

Hovedbudskap

Emnet «Simulering som metode» gir sykepleierstudenter en unik mulighet til å utvikle kritiske ferdigheter innen kommunikasjon, ledelse og teamsamarbeid. Slike ferdigheter er avgjørende i en hektisk klinisk hverdag. Oslomets nye valgemne lar studentene ikke bare delta i simuleringer, men også trene på å fasilitere, lede og evaluere realistiske scenarioer. Erfaringene fra studentene viser at dette skaper trygghet og mestring og motiverer dem til å bruke simulering aktivt i fremtidig yrkesliv.

«Endelig et arbeidsrelevant fag!», «Jeg likte best at det var fokus på praktisk arbeid», «Dette er noe jeg kommer til å ta med meg videre og bruke i praksis» og «Det jeg likte best, var at emnet utfordret meg til å komme ut av komfortsonen min». Disse sitatene er fra sykepleierstudenter som har tatt valgemnet «Simulering som metode» ved Oslomet – storbyuniversitetet.

Emnet startet opp i 2022. Det gir 5 studiepoeng og er valgfritt. Emnet gjennomføres to ganger i løpet av fjerde semester. Det ble raskt populært og er det eneste emnet av sitt slag på bachelornivå i sykepleierutdanningen i Norge. Her trener studentene på å lage scenarioer samt organisere og fasilitere simulering.

Hensikten er blant annet å styrke studentenes ferdigheter innen kommunikasjon, ledelse og samarbeid i team. Vi ønsker dessuten å øke interessen for og tilliten til simulering som pedagogisk metode. Emnet skal også møte klinikkens behov for ansatte med fasilitatorkompetanse i simulering.

Hva er simulering?

Simulering kan defineres som en pedagogisk metode der man skaper realistiske situasjoner som gir rom for øving, læring og evaluering for å oppnå økt forståelse (1). Forskning viser at simulering bidrar til gode læringsutbytter i sykepleierutdanningen (2, 3). Metoden trekkes også frem i NOU 2023: 4 «Tid for handling – Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste» (4) som en effektiv pedagogisk tilnærming.

Kompetente fasilitatorer er avgjørende for å lykkes med simulering (5). En fasilitator kan defineres som en person som bidrar til å oppnå resultater i simuleringen ved å tilby støtte, veiledning og tilsyn (1). Fasilitatorens ansvar er å skape psykologisk trygghet i simuleringsgruppen og stimulere til refleksjon som fremmer læring (6–9).

Ansatte i helsetjenesten etterspør mer bruk av simulering (10). Studenter som har oppnådd fasilitatorkompetanse allerede i bachelorutdanningen, kan bidra til at simulering brukes mer i arbeidslivet.

Slik foregår den praktiske gjennomføringen av emnet

Studentene som velger emnet, kan fungere som fasilitatorer i simuleringsøvelser for andre studenter når de selv går i tredje studieår. Det er plass til 28 studenter hver gang emnet tilbys, og det har vært fullt hver gang. Emnet har også vært populært for innvekslingsstudentene, og derfor gjennomfører vi det både på norsk og engelsk. To lærere veileder studentene gjennom hele emnet.

Emnet består av teoretiske forelesninger, praktisk simuleringstrening, hospitering ved Akershus universitetssykehus eller Rikshospitalet samt en gruppeeksamen med både en praktisk og en teoretisk del (figur 1).

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Uke 1	Forelesning	Studiedag	Simulering	Forelesning	Simulering
Uke 2	Forelesning	Simulering	Hospitering	Studiedag	Simulering
Uke 3	Simulering	Eksamen: Praktisk del	Eksamen: Teoridel	Eksamen: Teoridel	Eksamen: Teoridel

Figur 1. Innhold i emnet «Simulering som metode»

Den praktiske delen av eksamen består i fasilitere en simulering. I den teoretiske delen skriver studentene gruppeoppgave om hvordan simulering kan bidra til bedre pasientsikkerhet. Begge deler vurderes av både en intern og en ekstern sensor.

Emnet kan bidra til å styrke studentenes interesse for og skape tillit til simulering som pedagogisk metode. I tillegg ønsker vi at emnet møter klinikkens behov for ansatte med fasilitatorkompetanse i simulering. Læringsutbyttene er presentert i tabell 1.

Tabell 1. Utvalgte læringsutbyttebeskrivelser i emnet

Studenten kan
• anvende simulering i ulike kontekster
• reflektere over eget undervisningsopplegg med simulering som metode
• gjøre rede for simulering som metode
• beskrive hvordan simulering kan medvirke til økt pasientsikkerhet
• utarbeide undervisningsopplegg med simulering som metode i lys av pedagogiske læringsutbyttebeskrivelser

Hva forventer vi av studentene?

Vi forventer at studentene skal utarbeide egne scenarioer med selvvalgte læringsutbytter. Scenarioene inkluderer bruk av enten pasientsimulator eller levende markører. Studentene har ansvaret for å sende ut forhåndsinformasjon og gjennomføre brifing, scenarioer og debrifing med de andre deltakerne.

Etter debrifingen får studentfasilitatorene tilbakemelding fra veilederen i form av en metadebrifing. Metakommunikasjon – altså kommunikasjon om kommunikasjonen – har til hensikt å tydeliggjøre og forbedre samspillet (11).

«Studentene øver på en annen form for kommunikasjon enn de er vant til.»

Kommunikasjons- og ledelsesferdigheter er avgjørende for å oppnå læringsutbyttene i emnet. Studentene øver på en annen form for kommunikasjon enn de er vant til. De lærer konkrete teknikker som å stille adresserende spørsmål og skalaspørsmål.

Et eksempel på adresserende spørsmål er: «*Jeg så* at du holdt maske over pasientens ansikt, men observerte ikke at du inispiserte munn og svelg. *Jeg tenker* at det kunne være en risiko for at pasienten hadde fremmedlegeme der som kunne skape ufrie luftveier. *Jeg lurer på* hvordan du vurderte situasjonen og hvilke tanker du har om dette?» På denne måten uttrykker vi vårt eget syn og utforsker andres syn på situasjonen.

Eksempel på skalaspørsmål kan være: «På en skal fra 0 til 10, der 0 står for at teamarbeidet ikke fungerer, og 10 står for det perfekte, hvor på skalaen vil dere plassere dere som team i dag?» Slike spørsmål danner et godt utgangspunkt for videre diskusjon og samtale.

Studentene blir mer bevisst på egen spørreteknikk og på hvordan de leder gruppen de har ansvaret for som fasilitatorer.

Kommunikasjon og lederskap er også sentrale begreper i forskriften om nasjonal retningslinje for sykepleierutdanningen (12). Emnet i simulering kan bidra til å styrke studentenes kompetanse på dette området (13).

Studentene simulerer en knivstikkingulykke – et scenario de har laget under eksamen. Foto: Marko Stojiljkovic

Læringen skjer i samhandling med andre

Studentene som valgte emnet, tok ansvar for sin egen læring ved å delta aktivt. Den erfaringsbaserte læringsteorien, som ble utviklet av Kolb i 1971 (14), bygger på at læring skjer gjennom konkrete hendelser, og at det er prosessen som den lærende gjennomgår, som fører til utvikling. Selv om forelesningene ikke var obligatoriske, hadde studentene maksimalt 10 prosent fravær.

Emnet bygger også på et sosiokulturelt læringssyn i henhold til Lave og Wenger (15). De vektlegger det relasjonelle i læringen og mener at studenter i høyere utdanning deltar i ulike praksisfellesskap, der læring skjer i samhandling med andre.

«De er avhengig av å spille hverandre gode for å få til en vellykket simulering.»

Bandura (16) peker på at det er en viktig motivasjonsfaktor å ha troen på sin egen mestringsevne. Å feile tidlig i læringsprosessen kan svekke denne troen og påvirke videre læringsresultater. Faste studentgrupper og god tid til øving – både med veileder til stede og på egen hånd – gir mengdetrening som fremmer mestring.

Studentene tar også ansvar for hverandres læring. Som regel fasiliteter to studenter sammen. De er avhengig av å spille hverandre gode for å få til en vellykket simulering. De forbereder seg sammen, utvikler scenarioer og gir hverandre tilbakemeldinger – noe som styrker *peer learning* (17, 18).

Denne metoden innebærer at studentene lærer av og med hverandre gjennom samarbeid. Det styrker forståelsen, øker engasjementet og forbedrer kommunikasjonen, samtidig som det gir sosial støtte i læringsprosessen.

Studentene evaluerer emnet anonymt

I løpet av de tre årene emnet har blitt gjennomført, har over 80 prosent av deltakerne gitt tilbakemelding. Emnet ble et av de best vurderte i bachelorutdanningen i sykepleie ved Oslomet, både i 2022 og 2023. Evalueringen skjer anonymt via spørreskjema, og emnelederne utarbeider en emnerapport.

Lærere som har undervist i emnet, synes det er svært givende å jobbe med motiverte og engasjerte studenter. En lærer sa følgende:

«Jeg var så sliten etter denne dagen – jeg måtte metafasilitere seks gjennomføringer – men studentene var så motiverte at det ga meg ekstra energi.»

«Lærere som har undervist i emnet, synes det er svært givende å jobbe med motiverte og engasjerte studenter.»

Å *metafasilitere* i simulering innebærer å støtte og veilede studentenes læringsprosess på et overordnet nivå. Det kan blant annet handle om å skape et trygt læringsmiljø og legge til rette for refleksjon om erfaringene deres (9).

Veiledere som var til stede på samlingene, opplevde at emnet også motiverte studentene til egen profesjonsutvikling. Flere uttrykte et ønske om mer kompetanseheving innen simulering og fasilitering. Den største utfordringen som ble rapportert, var at enkelte studenter hadde utilstrekkelige språkferdigheter.

Studentene rapporterte om en høy grad av tilfredshet, engasjement, måloppnåelse og faglig utvikling.

Slik er studentenes tilbakemeldinger

Tilbakemeldingene fra studentene ble gruppert i fire hovedtemaer:

1. Mestring, læringsmiljø og læringsutbytte
2. Oppmerksomhet på praktisk arbeid og arbeidsrelevans
3. Personlig utvikling
4. Engasjerte lærere og støtte i læringsprosessen

1. Mestring, læringsmiljø og læringsutbytte

Kommentarer som «muligheten til å føle på mestringsfølelse» og «følte at vi klarte å skape et trygt læringsmiljø innad i gruppa» viser at emnet har fremmet psykologisk trygghet og rom for mestring. Begge to er sentrale faktorer for læring.

En student sa: «Jeg likte at det var rom for å lære, og prøve og feile! Jeg likte også refleksjonsfasen fordi det kom godt frem hva som kunne forbedres, og hva som var bra.»

«Det er avgjørende for en risikofri simuleringssituasjon å føle seg trygg nok til å prøve, feile og lære av feil.»

Det er avgjørende for en risikofri simuleringssituasjon å føle seg trygg nok til å prøve, feile og lære av feil – noe studentene får oppleve gjennom veiledningen. Slike erfaringer kan bidra til en arbeidskultur som er preget av støtte og samarbeid.

Forskning viser at gruppedynamikk er avgjørende for å lære av simulering, og at samarbeid og tillit mellom deltakerne påvirker kvaliteten på læringsutbyttet (9). Flere forskningsartikler fremhever også debriefing som en kritisk del av læringsprosessen i simulering (19, 20).

2. Oppmerksomhet på praktisk arbeid og arbeidsrelevans

Studentenes respons viser tydelig verdien av praksisnær læring. Emnet er preget av praktisk orientert undervisning. Det viser at det tilfredsstillende studentenes behov for å anvende teoretisk kunnskap i konkrete kliniske situasjoner.

Forskning viser at simulering har en positiv effekt fordi praksisnær læring gjør det lettere å overføre kunnskap til virkelige arbeidsoppgaver. Når studentene opplever slik praksisnær læring, styrkes både den faglige relevansen og motivasjonen, samtidig som de blir bedre forberedt på utfordringer i helsevesenet (9).

3. Personlig utvikling

Flere refleksjoner viser at emnet også bidrar til personlig utvikling. Sitater som «Det jeg likte best, var at emnet utfordret meg til å snakke i store grupper» og «Jeg var veldig redd på starten av emnet, men kan si med god samvittighet at emnet var så gøy at alt av tanker og stress gikk bort» viser hvordan studentene har overvunnet utfordringer de tidligere unngikk.

Å bli utfordret til å forlate komfortsonen er et kjent pedagogisk grep som styrker både selvtilliten og kompetansen (21). Studentene får ferdigheter som er viktige i yrkeslivet, som å lede team, kommunisere effektivt og håndtere press – særlig i kliniske situasjoner der pasientsikkerhet er avgjørende.

4. Engasjerte lærere og støtte i læringsprosessen

Flere studenter trakk frem lærernes betydning for læringsopplevelsen: «Lærerne var fantastiske, spesielt når det gjaldt å skape et gledelig miljø og motivere studentene», og «Jeg likte mest at lærerne var like engasjerte som oss.»

Lærernes evne til å skape trygghet og motivasjon er avgjørende for studentenes opplevelse av emnet. Forskning viser at engasjerte lærere har positiv innvirkning på studentenes motivasjon og læringsutbytte (9).

Kanskje er det beste beviset på emnets effekt at studentene viste gode fasilitatorferdigheter under den praktiske eksamenen – og ønsket å ta på seg fasilitatorrollen i fremtidige jobber. Det viser hvor relevant emnet er for praksisfeltet og hvordan det kan bidra til økt bruk av simulering (10).

Nyutdannede vil kunne ha lavere terskel for å delta i simulering på arbeidsplassen og bidra til å bygge en kultur der simulering brukes som verktøy for læring og kompetanseheving.

Konklusjon

Erfaringene med emnet «Simulering som metode» viser at sykepleierstudenter med god opplæring og støtte kan utvikle solide fasilitatorferdigheter. Emnet gir studentene en aktiv rolle i deres egen læringsprosess, gjør dem til ressurser for medstudenter og styrker deres ferdigheter innen kommunikasjon, ledelse og samarbeid. Det fremmer også interesse for og tillit til simulering som metode og forbereder studentene på fremtidige utfordringer i helsevesenet.

Samtidig er emnet ressurskrevende, både med tanke på tid, rom og utstyr. Det krever kontinuerlig innsats å vedlikeholde veileder- og fasilitatorkompetanse på høyt nivå. Både utdanningsinstitusjoner og praksisfeltet må være villig til å satse på å utvikle simulering som læringsform.

Selv om studentene får grunnleggende fasilitatorkompetanse, kan manglende forankring i praksisfeltet gjøre det vanskelig å bruke denne kompetansen. Ulike språkferdigheter og erfaringsbakgrunner kan også skape utfordringer i simulering og krever tilpassede pedagogiske strategier og god veiledning.

Takksigelse

En stor takk rettes til alle studenter og veiledere som har deltatt i emnet, samt til ledelsen ved Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid ved Oslomet – storbyuniversitetet.

Forfatterne oppgir ingen interessekonflikter.

POPULÆRT: Emnet «Simulering som metode» skal motivere studentene til å bruke simulering aktivt i yrkeslivet. Studentene på bildet simulerer en knivstikkingulykke. *Illustrasjonsfoto: Marko Stojiljkovic*

1. Lopreiato JO. Healthcare simulation dictionary. Rockville, MD: Agency for Healthcare Research and Quality; 2016. AHRQ publication no. 16(17)-0043. DOI: [10.23970/simulationv2](https://doi.org/10.23970/simulationv2)
2. Li YY, Au ML, Tong LK, Ng WI, Wang SC. High-fidelity simulation in undergraduate nursing education: a meta-analysis. Nurse Educ Today. 2022;111:105291. DOI: [10.1016/j.nedt.2022.105291](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2022.105291)
3. Haddeland K, Slettebø Å, Carstens P, Fossum M. Nursing students managing deteriorating patients: a systematic review and meta-analysis. Clin Simul Nurs 2018;21:1–15. DOI: [10.1016/j.jjer.2021.101813](https://doi.org/10.1016/j.jjer.2021.101813)
4. NOU 2023: 4. Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste [internett]. Oslo: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon, Teknisk redaksjon; 2023 [hentet 2. desember 2024]. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/337fef958f2148bebd326f0749a1213d/no/pdfs/nou2>
5. Kostovich CT, O'Rourke J, Stephen LA. Establishing psychological safety in simulation: faculty perceptions. Nurse Educ Today. 2020;91:104468. DOI: [10.1016/j.nedt.2020.104468](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104468)

6. Kang SJ, Min HY. Psychological safety in nursing simulation. *Nurse Educ*. 2019;44(2):E6–9. DOI: [10.1097/NNE.0000000000000571](https://doi.org/10.1097/NNE.0000000000000571)
7. Park JE, Kim JH. Nursing students' experiences of psychological safety in simulation education: a qualitative study. *Nurse Educ Pract*. 2021;55:103163. DOI: [10.1016/j.nepr.2021.103163](https://doi.org/10.1016/j.nepr.2021.103163)
8. Sweet L, Broadbent J. Nursing students' perceptions of the qualities of a clinical facilitator that enhance learning. *Nurse Educ Pract*. 2017;22:30–6. DOI: [10.1016/j.nepr.2016.11.007](https://doi.org/10.1016/j.nepr.2016.11.007)
9. Haddeland K, Slettebø Å, Svensson E, Tosterud RB, Wangensteen S, Fossum M. The effects of using high-fidelity simulation in undergraduate nursing education: a multicenter randomized controlled trial with a process evaluation. *Int J Educ Res*. 2021;109:101813. DOI: [10.1016/j.ijer.2021.101813](https://doi.org/10.1016/j.ijer.2021.101813)
10. Skåra RH. Enda en bortkastet fagdag [internett]. Oslo: Dagens Medisin; 28. november 2024 [oppdatert 8. desember 2024; hentet 16. desember 2024]. Tilgjengelig fra: <https://www.dagensmedisin.no/arbeidsliv-sykepleier/enda-en-bortkastet-fagdag/663908>
11. Mathisen P, Høigaard R. Veiledningsmetodikk. Oslo: Cappelen Damm Akademisk; 2021.
12. Forskrift om nasjonal retningslinje for sykepleierutdanning. FOR-2019-10-23-1405 [hentet 10. desember 2024]. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-03-15-412>
13. Brown KM, Rode JL. Leadership development through peer-facilitated simulation in nursing education. *J Nurs Educ*. 2018;57(1):53–7. DOI: [10.3928/01484834-20180102-11](https://doi.org/10.3928/01484834-20180102-11)
14. Kolb D. *Experiential learning: experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall; 1984.
15. Lave J, Wenger E. *Situated learning: legitimate peripheral participation*. Cambridge: Cambridge University Press; 1991.
16. Bandura, A. Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educ Psychol*. 1993;28(2):117–48. DOI: [10.1207/s15326985ep2802_3](https://doi.org/10.1207/s15326985ep2802_3)
17. Bøe SV, Rolland EG, Sletten MC, Olsson C. Læring og veiledning styrkes gjennom «peer learning» i praksisstudier. *Sykepl*. 2023;111(91441):e-91441. DOI: [10.4220/Sykepleiens.2023.91441](https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2023.91441)
18. Svellingen A, Røssland A, Røykenes K. Students as facilitators: experiences of reciprocal peer tutoring in simulation-based learning. *Clin Simul Nurs*. 2021;54:10–6. DOI: [10.1016/j.ecns.2021.01.008](https://doi.org/10.1016/j.ecns.2021.01.008)

19. Shinnick MA, Woo M, Horwich TB, Steadman R. Debriefing: the most important component in simulation? Clin Simul Nurs. 2011;7(3):e105–11. DOI: [10.1016/j.ecns.2010.11.005](https://doi.org/10.1016/j.ecns.2010.11.005)
20. Levett-Jones T, Lapkin S. A systematic review of the effectiveness of simulation debriefing in health professional education. Nurse Educ Today. 2014;34(6):e58–63. DOI: [10.1016/j.nedt.2013.09.020](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2013.09.020)
21. Simes T, Roy S, O'Neill B, Ryan C, Lapkin S, Curtis E. Moving nurse educators towards transcendence in simulation comfort. Nurse Educ Pract. 2018;28:218–23. DOI: [10.1016/j.nepr.2017.10.024](https://doi.org/10.1016/j.nepr.2017.10.024)